

2024 års uppföljning av Västsvensk kraftsamling Digitalisering

Enligt den regionala utvecklingsstrategin (RUS) innebär en kraftsamling ett extra fokus läggs på stärkt samverkan och samordnat utvecklingsarbete inom ett område under fyra år, 2021-2024. Inriktningen i *Västsvensk kraftsamling digitalisering* är följande områden

- näringslivets digitala transformation
- digital kompetens och lärande
- säker och hållbar digital infrastruktur
- offentlig sektors digitala transformation och
- invånarnas digitala delaktighet och tillit.

I dessa områden ska vi öka takten, samordna och inspirera till handlingskraft med digitalisering som en möjliggörare för att nå målet med omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Genom att dra nytta av varandras kompetenser och resurser kan vi skapa en effektivare och mer hållbar digitalisering. Kraftsamling digitalisering bidrar också i arbetet med de långsiktiga prioriteringarna genom resurser och insatser, analyser och kunskapsspridning inom digitalisering.

Genomfört och resultat

Under 2022 har arbetet fortsatt med att växla upp och stärka det som pågår och verka för en ökad genomförandekraft inom de fem områdena i kraftsamling digitalisering. Det har skett genom dialog, finansiering av projekt, kommunikation, konferenser och samarbeten.

Seminarier och konferenser har lett till ökad kunskap om digitalisering, främjat samordning och bidragit till möten. Arbetet med kraftsamlingen har lett till nya samarbeten och ett exempel är att konferensen digitalisering i människans tjänst genomfördes i samverkan med Future of Democracy med ca 200 deltagare. Innehållet bidrog i högre utsträckning än tidigare år till en ökad medvetenhet om digitaliseringens roll i samhällsutvecklingen och hur ny teknik går hand i hand med demokratiska värden. Konferensen Framtid Västra Götaland genomfördes vid två tillfällen under 2022. I januari var temat kompetenser för en säker digitalisering och i december digitalisering som verktyg för att uppnå klimatmålen. Vid båda tillfällen lyftes viktiga områden som bidrog till ökad kunskap och visade på vikten av att lyfta digitalisering som en strategisk ledningsfråga. Under året har LinkedIn varit en viktig kommunikationskanal som har bidragit till nya kontakter och samordning, och det har också bidragit till ökad kännedom om utvecklingen inom digitalisering i Västra Götaland. Ett nyhetsbrev skickas ut fyra gånger per år till närmare 150 personer för att inspirera, informera och uppmuntra till deltagande i kraftsamling digitalisering.

Digitaliseringsrådet driver arbetet med kraftsamling digitalisering framåt och är styrgrupp för flera förstudier och projekt. Det bidrar till en ökad samordning mellan projekten och skapar synergier. Under året har flera workshops och möten handlat om att komma igång och stärka kommunalförbundens arbete med kraftsamling digitalisering. Det är ett långsiktigt arbete som

fortsätter under 2023. Kraftsamling digitalisering har också lett till en ökad samverkan i frågor som rör samhällets digitalisering inom Västra Götalandsregionens olika staber, förvaltningar och bolag.

Näringslivets digitala transformation

Fokus på små- och medelstora företag (SMF), specifikt inom tillverkningsindustrin och smart specialisering. Målet är att fler tar steget i sin digitala utveckling samt bidra till en grön och digital omställning inom ramen för styrkeområdena i Västra Götaland. På längre sikt bidrar det till att fler SMF blir internationellt konkurrenskraftiga. Statistiken visar att 86 procent av SMF i Sverige har en grundläggande digitaliseringsnivå, vilket är högst i EU. Däremot ligger Sverige efter flera länder i EU när det gäller användningen av AI.

Digitalisering är ett verktyg för innovation och effektivitet vilket gör att det är integrerat i verksamheter som tex science parks, inkubatorer, IUC-bolagen bedriver. Under 2022 har flera samtal skett med näringslivsaktörer, exempelvis Västsvenska handelskammaren, om hur vi kan samverka kring att lyfta digitalisering som strategisk utvecklingsfråga för näringslivet. De flesta näringslivsprojekt som VGR beslutar om har digitalisering integrerat mer eller mindre. Dessutom finns specifika digitaliseringsprojekt som Digiresan 2.0 som stöttar ett 40-tal företag i sin gröna och digitala omställning. Projektet som drivs av IUC-bolagen bidrar till att fler SMF, främst inom tillverkningsindustrin, effektiviserar sin verksamhet med hjälp av digitalisering vilket på längre sikt ökar deras konkurrens- och innovationsförmåga. Ett annat projekt XperienceNext bidrar till en ökad digitalisering inom upplevelseindustrin inom styrkeområdet Besöksnäring samt kulturella och kreativa näringar. Västra Götalandsregionen har också digitaliseringscheckar i syfte att öka digitaliseringen i näringslivet men hittills har ett fåtal sökt och fått medel. Ett kunskapsseminarium har ordnats utifrån Agrovästs förstudie om lantbrukets digitalisering. Förstudiens resultat förväntas leda till en ökad digitalisering inom lantbruket både för ökad effektivitet och för en minskad miljöpåverkan. Genom ett Reväst seminarium om cirkulära affärsmodeller och digitalisering bidrog vi till ökad kunskap om hur digitalisering kan vara ett kraftfullt verktyg i att ändra en linjär affärsmodell till en cirkulär. Det kan handla om spårbarhet av material, digitala tvillingar och datainsamling för optimering.

Digital kompetens och lärande

En omställning av arbetskraften för ökad digitalisering i olika sektorer är ett viktigt fokus för kraftsamlingen. Tillgången på både digital kompetens och spetskompetens behöver öka och under 2022 har en studie genomförts om behoven i näringslivet. Ett trettiotal företag intervjuades och många lyfte upp behov av teknisk specialistkompetens i kombination med domänkompetens. Flera aktörer samlades i ett referensgruppsmöte där preliminära resultat diskuterades inför färdigställandet av rapporten. Studien ligger till grund för kommande insatser med fokus på omställning av arbetskraften inom både bredd och spets. Den är också en utgångspunkt för dialog med akademien, delregionala kompetensråden, näringslivets företrädare med flera om behoven.

I syfte att öka förståelsen och höja kompetens hos tjänstepersoner om vad AI, programmering och öppna data är för något genomförde vi en workshop med ca 60 deltagare, tjänstepersoner från offentliga organisationer, kring öppna data och programmering. Workshopen var också en del i EUs code week ([Europe Code Week](#)) och utvärderingen visade att det fanns ett lärande.

Genom exempelvis projektet Tekniktrappan i Sjuhärad som syftar till att utveckla barn och ungdomars teknikintresse bidrar vi långsiktigt till att teknikskiften möts av rätt kompetens.

Säker och hållbar digital infrastruktur

För att kunna skapa en förflyttning inom digitaliseringsområdet krävs en säker och hållbar digital infrastruktur, med ett robusta fasta och mobila bredbandsnät. Under året har bidrag getts till utbyggnad av fiber och till samhällsmaster och därmed kommer fler platser i länet ha uppkoppling. Ubit-gruppen genomför en utredning av robusthet och redundans i bredbandsnätet som ska ligga till grund för kommande bredbandssatsningar, vilket på sikt kommer leda till en mer säker och hållbar digital infrastruktur. Idag har 90 procent av hushållen har tillgång till 100 Mbit/s och 95 procent har tillgång till fiber i absolut närhet (så att de kan anslutas inom rimlig tid och till en rimlig kostnad). En förbättring med 18 procentenheter på fem år med hushåll som har tillgång till 100 Mbit/s.

Grundläggande förutsättningar för digitalisering handlar också om en förvaltningsgemensam digital infrastruktur och på sikt en digital offentlig sektor. Satsning på utbildningen i informationssäkerhet på Högskolan i Skövde har fortsatt och bidrar på sikt till en högre datasäkerhet i offentliga verksamheter genom ökade kunskaper hos tjänstepersoner. Förstudien om hur kommuner kan samverka kring Internet of Things färdigställdes under 2022 och ett nytt projekt fick medel i slutet av året för att bygga gemensamma strukturer i införandet. En förstudie kring AI i kommunerna är också på gång och bidrar till förutsättningar att testa ny teknik. En regional samverkan driver på initiativ inom dessa områden och ska bidra till fler digitala tjänster, innovationer och ökad effektivitet framför allt i offentlig sektor.

Offentlig sektors digitala transformation

En utmaning för många är att det saknas både budget och kompetens för fler offentliga värdeskapande digitala tjänster till invånarna och en mer omfattande digitalisering, även om det varierar stort mellan olika kommuner. Andelen i Västsverige som lämnat in ifyllda blanketter till myndigheter på internet var 72 % (70% i riket) år 2020, en ökning med tre procentenheter sen 2018 (SCB). En utmaning är att offentliga aktörer ska kunna dela känslig information på ett säkert sätt. Projektet säker digital kommunikation bidrar till att vi tar steg närmare ”en offentlig sektor”.

Öppna och delade data är en hävstångspunkt för digital innovation i offentlig sektor och utvecklingen av AI. VGR driver två projekt, en nationell dataverkstad och en regional samverkan kring öppna data där 33 kommuner och VGR deltar. Dessa båda bidrar till att fler och fler öppnar upp dataset. Kommunerna Mariestad/Töreboda/Gullspång är en föregångare och fick Digitaliseringsrådets pris vilket synliggjorde deras arbete regionalt och bidrog till ett ökat fokus på öppna data. Statistiken visar att antalet öppna datamängder på dataportal väst är 110, en ökning med åtta. De kommuner som lägger ut flest dataset är Göteborg, Skövde och Borås.

Invånarnas digitala delaktighet och tillit

Kraftsamling digitalisering verkar för ett minskat digitalt utanförskap och ökad medie- och informationskunnighet. Samhällets digitalisering behöver ske utifrån olika perspektiv när fler offentliga tjänster blir digitala.

Under 2022 genomförde VGR en enkät till föreningar om digitaliseringen i föreningen och deras medlemmars digitala förmåga. Resultatet bidrog till att öka kunskapen om digitalt utanförskap och visade att det finns behov av stöttning i föreningar som har en hög andel äldre och eller personer med funktionsnedsättning. Kulturnämnden stöttade under hösten över 150 föreningar med digitalisering i församlingslokaler inkl. teknik.

På initiativ från VGR har en långsiktig finansiering kunnat säkerställas för Digidel-nätverket, där ett antal regioner och statliga myndigheter i Sverige går in med medel. Tolv kommuner, fyra i Fyrbodalen och nio i Skaraborg, har fått stöd från Kulturnämnden för att göra en förstudie av att starta upp ett Digidel-center. Det är en funktion som hjälper invånarna med digitalisering i syfte att minska det digitala utanförskapet och öka deras tillit till digitala tjänster.

VGR har dessutom stöttat med medel till kommuner för att ansluta sig till Bibblix (en digital litteratur för barn och unga). Under 2022 anslöt sig 27 kommuner till Bibblix från att ingen var med 2021. På sikt ökar det barn och ungas vana vid digital litteratur. I takt med att fler använder digitala verktyg och internet kräver det också kunskaper och förmågor att värdera information, förstå mediernas roll i samhället samt själv kunna skapa innehåll i olika medier (medie- och informationskunnighet, MIK). För att öka kännedomen om MIK ordnade VGR och Göteborgs universitet en nationell konferens på temat som blev en mötesplats för kunskapsutbyte och starten på ett MIK-nätverk.